

Preživljavanje u novinskim grupama Useneta

(Steve Burnett)

U ovom poglavlju

- Što su Usenetove novinske grupe? **656**
- Rječnik pojmova Useneta **656**
- Kratka povijest **658**
- Kako je Usenet ustrojen **659**
- Bez središnje vlasti **661**
- Kultura ponašanja na Usenetu **661**
- Čitanje i objava novinskih grupa **663**
- Netiquette na Usenetu **666**
- Uporaba rn programa za čitanje novinskih grupa **667**

Zbog izuzetno brzog rasta Interneta, Usenetove novinske grupe privukle su puno pažnje. Puno servisa na Mreži nudi pristup Usenetu. No, što je Usenet? Usenet je kartica od *User Network*, proto-mreže računala koja razmjenjuje informacije grupirane po hijerarhiji tema. Izraz proto-mreže rabi se zbog toga što Usenet nije fizička mreža u običnom smislu. Napravljena je od svih računala koja razmjenjuju Usenetove novinske grupe.

Što su Usenetove novinske grupe?

Najjednostavnija definicija Usenetovih novinskih grupa (*Usenet news*, *netnews* ili jednostavno *news*) je forum za rasprave na Mreži. Puno računala na cijelom svijetu razmjenjuje informacije, nazvane *člancima* (*articles*) o svakoj mogućoj temi. Ta računala nisu fizički povezana na istu mrežu; ona su logički povezana svojom sposobnošću razmjene podataka. Tako čine logičku mrežu koju nazivamo Usenet.

BILJEŠKA Softver koji pokreće Usenet podijeljen je na dva dijela: program za čitanje novinskih grupa (softver koji korisnici rabe za čitanje i oglašavanje članaka) te softver koji obrađuje članke i prenosi ih između sustava. ■

Kada se govori o Usenetu, puno ljudi misli na BBS. Iako Usenet na prvi pogled ima neke sličnosti, postoje bitne i važne razlike:

- Različiti novinski članci nisu prisutni na jednom računalu, kao što je to kod BBS-a. Oni se šalju od računala do računala mehanizmom spremanja i daljnjeg slanja. Svaka lokacija koja primi novinske grupe razmjenjuje članke s jednim ili više susjeda u transakcijama. Rezultat je da novinskim člancima treba vremena za širenje od jednog do drugog mjesta.
- Nitko nije zadužen. Usenet nema općeg upravitelja kao što je administrator BBS-a. Svaka lokacija ima veliku autonomiju. Usenet se može opisati kao “organizirana anarhija”.

Općenito, Usenet se može podijeliti na dva logička dijela: programi i protokoli koji čine mehanizam za objavljivanje članaka i prijenos novinskih članaka među računalima, te korisničke programe za čitanje i objavljivanje članaka novinskih grupa. U ovom poglavlju uglavnom se govori o korisničkom dijelu.

Rječnik pojmova Useneta

Usenetove novinske grupe imaju svoj ustroj i kulturu, o čemu se govori u odjeljku “Kultura ponašanja na Usenetu”. Usenet ima i svoju terminologiju. Ti izrazi zbunjuju nove korisnike, posebno one koji rabe BBS sustave. U tablici 34.1 je kratki rječnik pojmova uobičajenih izraza iz Useneta.

Tablica 34.1 Uobičajeni izrazi iz Useneta

Izraz	Definicija
article (članak)	Poruka objavljena na novinskoj grupi.
bandwidth (širina pojasa)	Tehnički izraz koji se odnosi na količinu podataka koji može podnijeti sredstvo prijenosa. Često se rabi u izrazu <i>waste of bandwidth</i> (<i>traćenje prostora</i>) za članke koji imaju malo korisnih informacija.
BTW	Skraćenica za <i>By The Way</i> (<i>usput</i>).
FAQ	Skraćenica za <i>Frequently Asked Questions</i> (<i>često postavljana pitanja</i>). Puno novinskih grupa ima FAQ koji redovito oglašava. Obično se smatra nepristojnim objaviti pitanje čiji je odgovor u FAQ-u neke grupe.
flame (bijesni odgovor?)	Članak koji je pun grubih, gnjevnih i uvredljivih izjava o nekoj osobi.
FYI	Skraćenica za <i>For Your Information</i> (<i>za vašu informaciju</i>).
hierarchy (hijerarhija)	Usenetov sustav grupiranja novinskih grupa u hijerarhijski ustroj na temelju sadržaja.
IMHO	Skraćenica za <i>In My Humble Opinion</i> (<i>prema mojem skromnom mišljenju</i>).
newsgroup (novinska grupa)	Logička skupina članaka o općoj temi.
news reader (program za čitanje)	Korisnički program poput rna koji se rabi za čitanje i oglašavanje članaka na Usenetu.novinskih grupa)
net.personality	Netko tko je poznat na Usenet ili Internet zajednici.
net.police	Izmišljena organizacija odgovorna za nametanje pravila o Usenetu. Obično se rabi sarkastično.
netiquette	Pravila ponašanja na Usenetu.
newbie	Novi korisnik Usenetovih novinskih grupa.
quoting (citiranje)	Uključuje dijelove poruke na koju odgovarate. Većina programa za čitanje novinskih grupa omogućuje citiranje članaka. Trebate citirati samo važne dijelove članka radi štednje prostora. Kadkad se naziva i <i>quotebacks</i> .
ROFL	Skraćenica za <i>Rolling On the Floor, Laughing</i> (<i>kotrljati se po podu od smijeha</i>).
RTFM	Skraćenica za <i>Read The Forgotten Manual</i> (<i>pročitajte zaboravljeni priručnik</i>). Obično se rabi ovako: "Evo kratkog odgovora na vaše pitanje. RTFM pa ćete dobiti više informacija."
post (objaviti, poslati)	Poslati članak novinskoj grupi.

Tablica 34.1 Nastavak

Izraz	Definicija
signal-to-noise (odnos signal-šum)	Tehnički izraz koji se odnosi na odnos podataka prema pozadinskom šumu. Na Usenetu se taj izraz odnosi na količinu korisnih informacija u novinskoj grupi u odnosu na brbljanje u pozadini koje nema veze s temom. Veliki odnos signal-šum odnosi se na novinsku grupu koja ima puno korisnih informacija i malo brbljanja koje nema veze s temom. Izraz signal-to-noise može se uporabiti i kao opis neke osobe.
signature (potpis)	Kratka datoteka koja se nalazi na kraju svih vaših oglasa. Obično ima vaše ime, adresu e-pošte, a katkad i neki duhoviti citat.
sig file	Pogledajte <i>signature</i> .
smileys	Česte oznake za osjećaje u oglasu ili poruci e-pošte. Na primjer, : -) i :-(su sretno i tužno lice. (Nakrivite glavu prema lijevom ramenu i pogledajte ih sa strane.)

Kratka povijest

Krajem 1979. dva studenta sa Duke University razmišljala su kako povezati UNIX računala tako da mogu razmjenjivati poruke s tekstom. Njihovim se naporima priključio student sa University of North Carolina koji je napisao prvi program za sustav prijenosa novosti, a koji se sastojao od zbirke skripti ljuski. Taj softver je instaliran na prve dvije Usenetove lokacije, unc i duke. Početkom 1980., dodano je još jedno računalo na Duke University pod imenom phs. Softver za novinske grupe napisan je u C jeziku za javnu uporabu. To je postalo poznato kao *A News* softver.

Kako je popularnost tog softvera rasla, tekući sustav prijenosa novinskih grupa nije više mogao pratiti količinu novina. Godine 1982. programeri na University of California na Berkleyu povećali su sposobnosti softvera i tu inačicu nazvali *B News*.

Svo to vrijeme članci novinskih grupa su se prenosili uporabom protokola UNIX-to-UNIX Copy Program (UUCP). Mreži se priključivalo sve više lokacija, pa je ona prerasla mogućnosti. Kako UUCP više nije vrijedio kao protokol za prijenos novinskih grupa, potražila se pomoć od Interneta i TCP/IP protokola. Godine 1986. napravljen je softver koji je uveo Network News Transport Protocol (NNTP). Taj je protokol definiran u RFC 977. NNTP je omogućio razmjenu članaka uporabom TCP/IP protokola umjesto sporog UUCP-a. On omogućuje korisnicima čitanje i objavljivanje novina s udaljenih računala tako da se na svako računalo ne mora instalirati glavni softver za obradu novinskih grupa.

Kada je NNTP postao dostupan na Netu, razvoj Useneta krenuo je ogromnom brzinom. Program *B News* je postao prespor. Godine 1987, Henry Spencer i Geoff Collyer sa University of Toronto razvili su novi softver za obradu novinskih grupa, *C News*. Potom je Rich Salz razvio sustav za prijenos novinskih grupa poznat kao *INN*, jedan od najčešće upotrebljivanih novinskih poslužitelja na Internetu.

Usenetov sustav novinskih grupa razvija se velikom brzinom. Drugi komercijalni ISP-i sada imaju Usenetove novinske grupe kao dio svoje usluge na Mreži. Čak i neke BBS mreže, kao što su FidoNet imaju Usenetove novinske grupe.

BILJEŠKA O povijesnom razvoju Usenetovih novinskih grupa naći ćete u članku "Usenet software: History and Spurge", koji je napisao dr. Gene Spafford. Taj se članak može naći na World Wide Webu na <http://www.faqs.org/faqs/usenet/software/part1/>. ■

Kako je Usenet ustrojen

Postoji doslovce preko 20 000 novinskih grupa. Za sada nitko ne zna njihov točan broj. Postoji tisuće grupa o gotovo svakoj temi, a njihov broj svaki dan raste. Teme se kreću od smiješnih ili besmislenih do jasnih i korisnih.

Hijerarhije novinskih grupa

Kako biste lakše našli informacije o onom što vas zanima, novinske grupe su organizirane po hijerarhiji koja se temelji na predmetu. Imena novinskih grupa napravljena su od subnames odvojenih točkom. Ta imena, dok ih čitate s lijeva na desno, kreću se od općih kategorija do određene kategorije. Na vrhu hijerarhije je nekoliko standardnih kategorija grupa, te puno specijaliziranih kategorija. Te standardne kategorije su dobro utemeljene. U tablici 34.2 je popis standardnih kategorija grupa najviše razine na Usenetovom sustavu novinskih grupa.

Tablica 34.2 Standardne kategorije grupa najviše razine u Usenetovoj hijerarhiji

Grupa	Opis
comp	Puno različitih tema povezanih s računalima
misc	Mješovite teme koje se ne uklapaju u druge kategorije
news	Različite teme povezane sa samim Usenetovi sustavom novinskih grupa
rec	Teme o rekreaciji i hobijima
soc	Društvene teme
sci	Različite znanstvene teme
talk	Sadržaji o kojima se razgovara

Kao i kod svega drugog na Internetu, postoje iznimke za pravila iz tablice 34.2. Postoji još i druge hijerarhije najviše razine; najčešće su posvećene različitim predjelima svijeta. Na primjer, **ba** i **triangle** govore o temama tipičnim za područje zaljeva San Franciscoa i parka North Carolina Research Triangle Park.

O jednoj od takvih posebnih hijerarhija grupa ćemo posebno raspravljati. Hijerarhija **alt** ima jako labava pravila za izradu novinske grupa. Pod tom hijerarhijom doslovce svatko može napraviti grupu; međutim, izrada novinske grupe pod ostalim grupama najviše razine je izuzetno teška. Hijerarhija **alt** ima puno novinskih grupa koje raspravljaju o temama koje su izvan glavnih interesa društva. U stvari, puno ljudi u toj hijerarhiji nalazi teme koje su vrijedne prigovora. Pokrenuto je puno rasprava o cenzuriranju jer su lokacije odlučile zabraniti dijelove ili čitave novinske grupe u **alt** hijerarhiji.

Distribucija novosti

Osim grupiranja članaka po hijerarhiji, Usenet ima mogućnost ograničavanja širenja članka u sustavu novinskih grupa. Tim se mehanizmom može ograničiti članke na određeno zemljopisno područje. Ako je raspodjela postavljena na određeno područje, članak će dobiti samo lokacije unutar tog područja distribucije. Administrator sustava svake lokacije odlučuje koja distribucija odgovara toj lokaciji.

Zašto ograničavati distribuciju članka? Recimo da živite u North Carolina i objavite oglas o susretu lokalne korisničke grupe. To vjerojatno ne zanima korisnike u Australiji. Ograničavanjem distribucije članka na zemljopisno područje možete uštediti prostor, smanjiti troškove slanja poruke i smanjiti broj ogorčenih korisnika širom svijeta kojima vaša poruka ne znači ništa.

Distribuciju članka možete ograničiti uključivanjem retka `Distribution:` u zaglavlje članka. Većina programa za čitanje novinskih grupa od vas traži ograničenja kada objavljujete članak. Nakon dvotočke u retku `Distribution:` unesite odgovarajuće zemljopisno područje. U tablici 34.3 je popis područja distribucije.

Tablica 34.3 Vrijednosti distribucije novinskih grupa

Vrijednost	Objašnjenje
local	Obično su članci za mjesnu distribuciju ograničeni na grupu lokalnih novinskih poslužitelja unutar vaše organizacije. Ta se distribucija često rabi za lokalne novinske grupe.
nc	Svaka država ima svoju distribuciju koja je ista kao i poštanska kratica za državu. U primjeru <code>Distribution:</code> <code>nc</code> ograničava se distribucija članka u državi North Carolina.
us	Šalje članak svim Usenetovim lokacijama u USA.
na	Šalje članak svim Usenetovim lokacijama u Sjevernoj Americi.
world	Šalje članak svim Usenetovim lokacijama na svijetu. Obično je to podrazumijevana distribucija ako ništa drugo nije određeno.

Možda će se vaš članak trebati razdijeliti u posebna područja, poput jedne organizacije ili regije. Općenito, trebate izabrati distribuciju koja vaš članak šalje samo u područje interesa.

Bez središnje vlasti

Usenet nema središnju vlast i to zbunjuje ljude. Vaš lokalni administrator sustava ima ovlast samo nad lokalnim sustavom. Nema središnje grupe ni organizacije koja upravlja i prima žalbe. Usprkos tome, Usenet radi izuzetno dobro. Dapače, ljudi tvrde da radi bolje nego što bi radio da postoji središnja ustanova.

Kako to uspijeva? Usenet se pokreće suradnjom među lokacijama i klijentelom koja ju je razvila.

Usenet sam sebe dobro kontrolira. Ako korisnik počne zluopotrebljavati mrežu, budite sigurni da će on i njegov administrator sustava dobiti tisuće poruka e-pošte i da će ih zvati telefonom. Tako se problem rješava vrlo brzo.

Kultura ponašanja na Usenetu

Usenet ima svoju kulturu ponašanja. Trebali biste je upoznati prije uporabe Useneta, to će vam olakšati posao.

Posljednjih je godina velik broj *online* servisa svojim uslugama dodalo Usenet. Tako je Usenetove novinske grupe počelo čitati puno novih korisnika. Većina njih se žali da su oni koji sudjeluju u Usenetu neodgojeni. No, kultura ponašanja Useneta se jednostavno razlikuje od ponašanja na svim drugim servisima. Ako je usporedite s ponašanjem na Netu, Usenet će vam se činiti jednostavnijim.

Svaki dan Usenetove novinske grupe čitaju milijuni ljudi širom svijeta. Ti su ljudi jako različiti po svemu. Kako se Usenet pojavljuje na računalima širom svijeta, on je doista dio međunarodne zajednice. Ljudi koje susrećete preko Useneta ne govore iste jezike, imaju različitu kulturu, pripadaju različitim etičkim skupinama, vjerama i imaju drugačije društvene vrijednosti.

Jedna strana Usenetove kulture ponašanja, *flame* (*bijesna poruka?*), je obično neugodna za nove korisnike. Flame je surova poruka, obično puna uvreda, koju netko objavi kao odgovor na vaš članak. Tu ne možete učiniti ništa, jednostavno ne obraćajte pažnju. Neki ljudi to vole raditi, jeftinije im je od psihoterapije...

Nedostatak vizualne informacije

Elektroničkoj komunikaciji nedostaje razgovor oči u oči. Kada ljudi osobno razgovaraju, primaju informacije na svjesnoj i podsvjesnoj razini. Kako ne možete vidjeti ljude koji čitaju i oglašavaju na Usenetu, nema vizualnih dojmova. Kako mi često rabimo jezik tijela i vizualne dojmove za prikazivanje osjećaja, lako se može dogoditi da krivo razumijemo nečiju poruku.

Srećom, postoje dogovori na Usenetu koji djelomično nadomještaju taj nedostatak vizualnih dojmova. Neke izraze možete dodatno naglasiti stavljanjem zvjezdica, "I **really** mean it!" Uporaba velikih slova se smatra vikanjem. Ako slučajno zaboravite isključiti tipku <Caps Lock>, pa pošaljete oglas pisan velikim slovima, vjerojatno će vas na to upozoriti.

U poruci možete izraziti i osjećaje. Na primjer, pokraj sarkastične izjave ćete upisati <sarkazam>. *Smileys*, nazvani još i *ikonice (emoticons)*, također objašnjavaju osjećaje. Smješko je ASCII prikaz lica koji gledate sa strane. Npr., :-) je sretno lice, a :(je tužno lice.

NA WEBU

Popis različitih lica dostupan je na Webu. Pregledajte ga, neka su lica doista originalna, no najčešće se rabi sretno i tužno lice. Uporaba nekih rijetkih lica može samo zbuniti ljude. Lica ćete naći na lokaciji:

http://www.eff.org/pub/Net_culture/Folklore/Arts/smiley2.list

Kultura ponašanja unutar novinske grupe

Svaka novinska grupa na Usenetu ima svoja pravila ponašanja. Novinske grupe bave se različitim temama za koje su zainteresirane drugačiji tipovi ljudi. U nekim je grupama puno studenata, u drugim znanstvenika.

Neke grupe bave se tehnikom, npr. **comp** i **sci** i orijentirane su na rasprave o činjenicama. Članovi tih grupa zainteresirani su za činjenice i teme u svezi tehnike. Kada tamo objavljujete, brižno sastavite članak i dodajte reference.

Hijerarhija kao što je **rec** više je orijentirana na mišljenja. Najčešće ćete na svoj članak dobiti odgovore koji odražavaju tuđa mišljenja, a koja se mogu prilično razlikovati od vašeg. U grupama **talk** i **misc** razvijaju se vrlo vruće rasprave, recimo o umjetnom pobačaju i kontroli oružja. Ako ste novi na Usenetu, najprije se upoznajte s grupom, a potom oglašavajte. Budite spremni na svakakve odgovore.

BILJEŠKA Kada počnete čitati neku novinsku grupu, najprije se upoznajte s njezinim pravilima ponašanja, a onda oglašavajte. Najmanje nekoliko dana čitajte sadržaj tako da dobijete osjećaj kakvo je poželjno, a kakvo nepoželjno ponašanje. Pregledajte i FAQ (ako novinska grupa nije objavila FAQ, uz pomoć pretraživačkog servisa pokušajte pronaći pomoć). ■

U nekoliko novinskih grupa ograničena je objava članaka. To su takozvane *modreirane novinske grupe* (*moderated newsgroups*). Njima upravlja osoba zvana *moderator*. On mora odobriti sve članke prije objave. Moderator odlučuje odgovara li članak i ako da, objavljuje ga na grupi. Većina softvera za novinske grupe automatski otkriva je li novinska grupa moderirana, a ako jest, članak šalje moderatoru.

Čitanje i objava novinskih grupa

U ovom odjeljku možete doznati kako se općenito čitaju i objavljuju novinske grupe; točniji detalji ovise o softveru za čitanje novinskih grupa. Dostupno je puno različitog softvera. Dosta ljudi rabi Web pretraživače s ugrađenim programima za čitanje novinskih grupa, kao što je Netscape. Drugi rabe *linijske* alate, kao što je *rn*. No, ovi opći pojmovi mogu se primijeniti na sav softver za čitanje novinskih grupa.

Pretplata na novinske grupe

Želite li čitati novinske grupe, najprije morate odlučiti koju novinsku grupu želite čitati. Postupak odabira novinske grupe zove se *pretplata* (*subscribing*).

Većina programa za čitanje novinskih grupa nudi vam popis dostupnih novinskih grupa, pa možete odabrati onu koja vas zanima. Postupak pretplate razlikuje se ovisno u softveru, ali obično morate izabrati niz novinskih grupa s popisa. Od tada ćete vidjeti samo one grupe na koje ste se pretplatili. Uvijek se možete pretplatiti na nove grupe ili otkazati pretplatu na stare.

Sjetite se da postoji preko 20 000 novinskih grupa, pa će vašem poslužitelju trebati neko vrijeme dok učita popis svih tih grupa.

Čitanje novosti

Kada ste se pretplatili na novinsku grupu, možete čitati novosti. Novinsku grupu odaberete s popisa grupa na koje ste se pretplatili. Program za čitanje novinskih grupa će vam prikazati popis tema. Teme mogu biti razvrstane, ali i ne moraju. Neki program iza čitanje novinskih grupa razvrstavaju članke po sadržaju, pokazujući koji su članci odgovori na neke druge. To se zove *nizanje (threading)*.

Kada odberete članak koji ćete čitati, na vrhu ćete dobiti neke informacije. To je *zaglavlje članka (article header)*. Ono sadržava puno informacija o članku, uključujući autora, datum pisanja, novinsku grupu gdje je objavljen i stazu po kojoj je došao na vašu lokaciju. Moguće su i druge informacije, npr ključne riječi ili organizacija kojoj autor pripada.

Kod većine programa za čitanje novinskih grupa članak se označava pročitanim čim ga pogledate. Obično se pri odabiru novinske grupe pokazuju samo novi članci. To znači da ako ste jednom pogledali članak, on se više neće pojaviti na popisu. Ako ga želite zadržati, možete ga spremiti na disk ili ispisati. Možete ga označiti kao da nije pročitano. Većina programa za čitanje novinskih grupa omogućuje vam pristup starim člancima koji još nisu obrisani.

Odgovaranje putem e-pošte

Kada pročitate članak i odlučite na njega odgovoriti, možda vaš odgovor neće zanimati sve sudionike novinske grupe. Većina programa za čitanje novinskih grupa vam omogućuje odgovoriti na članak putem e-pošte.

Ako na članak odgovarate putem e-pošte, program za čitanje novinskih grupa rabi informacije iz zaglavlje članka za dobivanje adrese e-pošte autora, te poziva editor za e-poštu. Obično imate mogućnost uključivanja originalnog članka u odgovor. Ako ne uključite cijeli članak, onda barem poruku uredite tako da uključite bitne dijelove.

Zbog lako dostupnih adresa e-pošte na mreži, puno onih koji objavljuju na Usenetu *munge* ili mijenjaju svoje adrese e-pošte kako bi spriječili netraženu, komercijalnu e-poštu nazvanu *neželjena pošta (spam)*. Recimo, adresa e-pošte može namjerno imati krivi unos, poput "mjameson@IHATESPAM.netrom.com". U sigfile (datoteci s potpisom) mogu biti upute što treba mijenjati u toj adresi. Na primjer, za krivu adresu "sbarnes@sequoia.skytails.org" mogu postojati upute "Zamijeni 'tails' sa 'wings' u odgovoru".

Objavljivanje članka

Postupak izrade novog članka i slanje preko Usenet sustava zove se *objavljivanje članka* (*posting an article*). Kada odlučite objaviti članak, možete ili objaviti slijedni članak na drugi članak ili napraviti novi članak o nečemu. Vaš program za čitanje novinskih grupa obično ima različite naredbe za različite vrste objave.

Objavljivanje slijednog članka *Slijedni članak* (*follow-up article*) je odgovor na drugi članak. Taj članak bavi se istim sadržajem kao i originalni, a prikazan je kao odgovor, dio niti jednog razgovora.

Kada objavljujete slijedni članak, možete izabrati uključivanje prvobitnog. To je dobar način za pisanje jasnog odgovora jer između objave originalnog članka i vašeg odgovora može proći nekoliko dana. Ako uključite originalni članak, nastojte uključiti ili *citirati* (*quote*) samo dijelove članka koji su važni za vaš odgovor. Zamorno je među mnoštvom citata tražiti novu informaciju. Neki novinski poslužitelji mogu i odbiti vaš odgovor ako citat zauzima više od određenog postotka vaše poruke.

Trebate provjeriti i Subject – govori li on točno o saržaju vašeg oglasa i promijeniti ga ako se raspravlja o novoj temi. Provjerite i redak Newsgroup – pripada li slijedni članak u odgovarajuću novinsku grupu. Posebno razmotrite odgovara li slanje poruke za više novinskih grupa ili se odnosi samo na jednu ili dvije.

Objavljivanje novog članka Ako započnete raspravu o novoj temi, objavit ćete novi članak. Mehanizam objavljivanja novog članka sličan je prethodnom. Programu za čitanje novinskih grupa dajete odgovarajuću naredbu; on vas traži neke informacije, kao što su određena novinska grupa, predmet i distribucija. Glavna je razlika da vi stvarate nit umjesto odgovaranja na poruku.

SAVJET

Dokumentacija o stilu pisanja na Usenetu redovito se objavljuje u novinskoj grupi **news.announce.newusers**.

Dok pišete članak, trebete razmisliti o mnoštvu stvari. Možete se poslužiti člankom “Savjeti o stilu pisanja na Usenetu”. U tim savjetima govori se o formatu i sadržaju članka.

Reci trebaju imati manje od 80 slova jer puno terminala ne može prikazati retke dulje od 80 znakova. Također, članak ne bi trebao imati više od 1000 redaka. Neke lokacije i dalje izvode starije inačice softvera za prijenos novinskih grupa, pa ima dugački članci uzrokuju probleme.

Moguće je uključiti i datoteku s potpisom koja se automatski dodaje na kraju oglasa. Iako većina programa za čitanje novinskih grupa podržava takve datoteke, točan mehanizam se razlikuje. Većina ljudi u datoteku s potpisom stavlja ime i adresu e-pošte, te svoju adresu. Neki ljudi dodaju i šaljive citate ili sličice u ASCII kôdu.

Neka vaša datoteka s potpisom bude kratka. Smatra se lošim ponašanjem uključiti ime, nadimke, citate i crtež vašeg auta. Pravilo je da se ograničite na četiri retka. Neki softveri za novinske grupe automatski ograničavaju potpis na četiri retka.

Kada objavljujete članak, on mora imati predmet. Neka to bude kratko i jasno. Puno ljudi pretražuje po predmetima pa im tako dajete mogućnost da pročitaju vaš članak ako ih zanima tema. Brižno odaberite i novinske grupe u kojoj ćete objaviti članak. Većina programa za čitanje novinskih grupa omogućuje objavljivanje članka na više novinskih grupa. Trebali biste odabrati najmanji mogući broj grupa, ionako svaku grupu čita tisuće ljudi.

Netiquette na Usenetu

U ovom poglavlju naglašava se važnost sadržaja i tona vaše poruke i njezinog tumačenja. Opća pravila ponašanja na Usenetu i Internetu općenito zovu se *netiquette*. Netiquette se odnosi na sva područja Interneta, uključujući elektroničku poštu.

Izraz *netiquette* odnosi se na “prikladno i uljudno” ponašanje. Sve dok imate na umu da je Usenet jako velik i različit, nećete imati problema. Jednostavno, imajte na umu da na Usenetu nemaju svi vaše znanje, uvjerenja ili položaj.

Jasno izrazite svoje ideje. Nedostatak jezika tijela i kašnjenje između objave i odgovora može vrlo lako rezultirati pogrešnim tumačenjem. Također, ne govore svi na Usenetu isti jezik, pa ne poznaju lokalne izraze i sarkazam.

Oglašavanje na Usenetu nije dobrodošlo. Postoje novinske grupe koje oglašavaju proizvode ili usluge. Nisu poželjni ni lanci sreće. Ukoliko ih objavite, na sebe ćete navući bijes tisuće ljudi.

Nemojte objavljivati flames, posebno one koji govore o gramatici i pravopisu. Iako se flames čine neizbježni dio Useneta, osobni napadi i bijesne poruke ne postižu ništa.

Ako vas netko flame zbog vašeg oglasa, smirite se i brižno razmislite kako ćete mu odgovoriti; najbolje je uopće ne odgovoriti. Katkad možete primiti flame, ali smireni odgovor može rezultirati isprikom osobe koja ga je poslala. Ako bijesno pošaljete još jedan flame, samo povećavate sukob.

Ako vam netko radi velike probleme možete ga dodati u *kill file*, konfiguracijsku

BILJEŠKA datoteku programa za čitanje novinskih grupa koja ima popis korisnika ili predmeta.

Sve što se pojavljuje u *kill file* automatski se ne prikazuje pri čitanju novinskih grupa. Većina

programa za čitanje novinskih grupa ima neku inačicu te datoteke. To je prilično bezbolan način rješavanja problema. ■

Općenito, potrebno je malo zdravog razuma i uljudnosti, pa nećete imati problema na Usenetu. Međutim Usenet je ogromno područje s mnoštvom ljudi i vi ne možete vakog usrećiti. Vjerojatno ćete se susresti s flame porukom.

Uporaba *rn* programa za čitanje novinskih grupa

Dostupno je puno različitih vrsta softvera za čitanje novinskih grupa koje ne možemo opisati. Česti takav program je *rn*. On se može naći na gotovo svakoj varijanti UNIX-a. Razvio ga je Larry Wall i lako je dostupan. Iako taj program nije najlakši za čitanje novinskih grupa, on je među najpopularnijim postojećim. Program *rn* omogućuje čitanje novinskih grupa preko ASCII sučelja koje je prikladno za lokalni rad na terminalu ili s udaljene mreže.

BILJEŠKA Popularan je još jedan program za čitanje novinskih grupa, *trn*, koji se distribuira s Linuxom. Taj je program gotovo identičan *rnu*, osim kod podrške za vezane članke (niti). Više informacija o tim mogućnostima *trna* dobit ćete na Linux man stranici. ■

Kada prvi puta pokrenete *rn*, dobit ćete poruku dobrodošlice, te popis novinskih grupa. Odmah se možete pretplatiti na neke od njih. Ako na lokaciji imate puno novinskih grupa, za to može trebati prilično vremena. Program *rn* sprema vašu pretplatu u polazni direktorij u datoteku `.newsrsc`.

Kada ste završili s pretplatom, *rn* vas postavlja u način rada za odabir novinske grupe. Ime svake novinske grupe na koju ste se pretplatili prikazuje se jedno po jedno. Možete unijeti ime novinske grupe i pritiskom na `<y>` početi čitati članke, pritiskom na `<n>` možete prijeći na sljedeću grupu, ili se vratiti na prethodnu novinsku grupu pritiskom na `<q>`. Možete dobiti i popis predmeta u novinskoj grupi ako pritisnete `<=>` na *promptu* novinske grupe. Većina naredbi u *rnu* i *trnu* imaju jedan znak, a pomoć je dostupna u naredbenom retku kada pritisnete `<h>`.

Kada odaberete novinsku grupu, pokrećete način rada za odabir članaka. Tu postoje naredbe koje vam pomažu pri kretanju među člancima u novinskoj grupi. U tablici 34.4 je popis nekih naredbi dostupnih u ovom načinu rada.

Tablica 34.4 Neke naredbe dostupne u načinu rada za odabir članaka

Naredba	Opis
<code><n><razmaknica></code>	Pretražuje prema naprijed i traži sljedeći nepročitan članak. Razmaknica to radi samo na kraju članka.
<code><razmaknica></code>	Pokazuje sljedeću stranicu tekućeg članka.
<code><Shift-n></code>	Ide na sljedeći članak.
<code><Ctrl-Shift-n></code>	Ide na sljedeći članak s istim predmetom.

nastavlja se

Tablica 34.4 Nastavak

Naredba	Opis
<p>	Pretražuje unatrag kako bi se pronašao članak koji nije pročitao; ostaje na tekućem članku ako ne nađe ni jedan.
<Shift-p>	Ide na prethodni članak.
<Ctrl-Shift-r>	Ide na posljednji prethodni članak sa istim predmetom kao i tekući članak.
<h>	Prikazuje pomoć za način rada za odabir članaka.
<r>	Odgovara autoru članka putem e-pošte.
<Shift-r>	Odgovara autoru članaka preko e-pošte, uključujući i tekući članak.
<f>	Objavljuje slijedni članak.
<Shift-f>	Objavljuje slijedni članak, uključujući originalni članak.
<s>filename	Sprema tekući članak u datoteku <i>filename</i> .
<q>	Napušta tekuću grupu i vraća se na odabir novinskih grupa.

To su samo neke dostupne opcije u rnu i trnu. Ti programi omogućuju puno korisnički prilagodbi. Više informacija dobit ćete na man stranicama i sustavu pomoći na Mreži.

Odavde...

U ovom poglavlju istražili smo ustroj Useneta, osnove o čitanju i objavljivanju članaka, hijerarhiju novinskih grupa i opća pravila ponašanja na Usenetu. Uz malo strpljenja, Usenetove novinske grupe će vam biti neizmjeran izvor informacija. O elektroničkoj komunikaciji i Internetu možete naći i u ovim poglavljima:

- 31. poglavlje “Kretanje Internetom pomoću World Wide Weba”, u kojem se opisuju različite vrste informacija koje možete naći na Internetu.
- 33. poglavlje “Uporaba elektroničke pošte”, u kojem pokazujemo kako komunicirati s drugim ljudima uporabom sustava e-pošte.